

บทวิจารณ์หนังสือ

Book Review

Transforming information literacy programs: Intersecting frontiers of self, library culture, and compus community

Wilkinson, Carroll Wetzell, and Courtney Bruch, eds. (2012).

Chicago: Association of College and Research Libraries. 272 pp.

ISBN 9780838986035. £39.43. Pbk.

เพ็ญพันธ์ เพชรศรี¹

Penpan Pecharasorn

ในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงนี้ การรู้สารสนเทศ (Information Literacy) เป็นเรื่องที่ส่งผลกระทบอย่างมากเพราะเป็นยุคที่มีการแพร่กระจายของสารสนเทศอย่างไม่มีข้อจำกัดทำให้ห้องสมุดต้องให้ความสำคัญในเรื่องดังกล่าวเพิ่มมากขึ้น และจำเป็นต้องทบทวนวัฒนธรรมการทำงานเดิม ๆ และจัดลำดับความสำคัญของสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเสียใหม่ บทบาทระหว่างความเป็นเพียงสถาบันบริการสารสนเทศในลักษณะเดิม ๆ กับการพัฒนาให้มีส่วนร่วมในทางวิชาการเพื่อสถาบันพื้นฐานในการเรียนการสอนโดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษา เป็นบทบาทใหม่ที่ห้องสมุดต้องคำนึงถึงการรู้สารสนเทศเป็นงานที่ได้รับการสนับสนุนอย่างมากในสหรัฐอเมริกา มีการฉลองครบรอบ 20 ปีของการประชุมระดับชาติเกี่ยวกับสารสนเทศ ซึ่งในปี ค.ศ.2009 ประธานาธิบดี

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กลุ่มวิชาการจัดการสารสนเทศและการสื่อสาร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น; Assistant. Professor, Information and Communication Management Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Khon Kaen University

บาร์ก โอบามาได้ออกแถลงการณ์ประกาศให้เดือนตุลาคม เป็นเดือนแห่งการรู้สารสนเทศ (Information Literacy Awareness Month) ด้วย

Transforming Information Literacy Programs: Intersecting Frontiers of Self, Library Culture, and Campus Community เป็นหนังสือ ลำดับที่ 64 ในชุดของ The ACRL Publications in Librarianship (PIL) series ที่นำเสนอมุมมองและการแก้ปัญหาที่แตกต่างกันหลากหลายจากผู้เขียน 12 คน ในเรื่องความเข้าใจใหม่ ๆ ในด้านการรู้สารสนเทศวัฒนธรรมห้องสมุด และชุมชนมหาวิทยาลัย ที่บรรณารักษ์กำลังเผชิญอยู่ในแวดวงการศึกษาในระดับอุดมศึกษา จุดประสงค์ของหนังสือเล่มนี้ เพื่อวิเคราะห์ปัญหาทั้งในปัจจุบันและอนาคตของการพัฒนาโปรแกรมการรู้สารสนเทศในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา จากวิธีการและแนวคิดที่มีอยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกา ถึงแม้สมาคมห้องสมุดแห่งชาติอเมริกาจะมีการกำหนดมาตรฐานของการรู้สารสนเทศว่าเป็นทักษะที่ทำให้ตระหนักถึงความต้องการสารสนเทศ แล้วสามารถค้นหา ประเมิน และนำสารสนเทศมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่การรู้สารสนเทศ แล้วสามารถค้นหา ประเมิน และนำสารสนเทศมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่การรู้สารสนเทศก็เป็นสิ่งที่มีความแตกต่างกันไปสำหรับบรรณารักษ์ที่แตกต่างกัน

หนังสือเล่มนี้แบ่งเป็น 4 ตอน 9 บท ในแต่ละตอนจะเสนอมุมมองเฉพาะที่เกี่ยวกับการรู้สารสนเทศในบริบทต่าง ๆ ทั้งที่จากมุมมองของบรรณารักษ์ อาจารย์ และผู้บริหารใน ส่วนที่เกี่ยวข้อง 2 บท เป็นการศึกษาถึงความท้าทายในปัจจุบัน และโอกาสในการพัฒนาโปรแกรมการรู้สารสนเทศ ทั้ง Wilkinson, Bruch และ Seymour ได้ให้ภาพรวมของปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา การวางแผน และการดำเนินการของโปรแกรมการรู้สารสนเทศ โดยให้ตัวอย่างที่หลากหลาย ผู้เขียนแสดงให้เห็นว่าบรรณารักษ์มีแรงจูงใจต่อการท้าทายในการเปลี่ยนแปลงอย่างไร รวมทั้งผลกระทบต่องานที่ไม่ได้รับการสนับสนุน และการยอมรับอย่างเท่าเทียมกันโดยคณาจารย์ ผู้เขียนได้บรรยายถึงบทบาทของรู้สารสนเทศในห้องสมุดมหาวิทยาลัยจาก 2 รัฐในสหรัฐอเมริกา ที่ชี้ให้เห็นถึงการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ระหว่างการเป็นผู้ให้บริการลูกค้าและผู้สอน โดยจำเป็นต้องพัฒนาวัฒนธรรมห้องสมุดเพื่อเอาชนะอุปสรรคในการปรับกระบวนทัศน์ และสร้างอัตลักษณ์ของบรรณารักษ์ให้ชัดเจน

ในตอนที่ 2 บทที่ 3 และ 4 เป็นการศึกษาทบทวนถึงการให้ความหมาย และภูมิหลังทางวัฒนธรรมของการรู้สารสนเทศ Elmborg จะมุ่งเน้นไปที่ความหมายของการรู้

สารสนเทศตามทฤษฎี และความรู้ที่มีอยู่ ในขณะที่ Kopriva ให้ความหมายของการรู้สารสนเทศ. จากมุมมองของนักสตรีนิยมในแง่ประวัติ โดยสำรวจวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับประวัติของห้องสมุดและการเชื่อมโยงกับสตรีในวิชาชีพบรรณารักษ์ และการสอน ซึ่งผู้เขียนทั้งคู่ได้วิเคราะห์ถึงบทบาท และพลังในการเผชิญกับการท้าทายและโอกาสในการเปลี่ยนแปลงของบรรณารักษ์

บทที่ 5, 6 และ 7 อยู่ในตอนที่ 3 ซึ่งเน้นแนวทางปฏิบัติของโปรแกรมการรู้สารสนเทศที่บรรณารักษ์พัฒนาขึ้น Zald และ Millet ได้เสนอแนวคิดได้ด้านความร่วมมือในการรวบรวมข้อมูลที่จะสนับสนุนการพัฒนาโปรแกรมการรู้สารสนเทศ Schroeder ได้สำรวจความสำเร็จของการรวมการคิดวิเคราะห์เข้ากับการรู้สารสนเทศ นอกจากนั้น Carr ได้เน้นถึงความร่วมมือในการพัฒนาการรู้สารสนเทศระหว่างบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนและบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา โดยแนะนำว่าต้องมีการสร้างหลักสูตร และตระหนักถึงประสบการณ์การรู้สารสนเทศแนวนอนในระดับโรงเรียนที่จะส่งผลต่อระดับอุดมศึกษาให้มากขึ้น

ในส่วนสุดท้าย บทที่ 8 และ 9 เป็นส่วนที่เสริมรับกับส่วนแรก เพราะเป็นการนำเสนอภาพอนาคตของโปรแกรมการรู้สารสนเทศทั้ง Cunningham, Donovan และ Seamans ได้เน้นถึงความสำคัญของบทบาทบรรณารักษ์ในการให้ความรู้ที่เกี่ยวกับการรู้สารสนเทศ และกระบวนการในการพัฒนาแนวปฏิบัติที่ดี ที่บรรณารักษ์มีส่วนร่วมในการเรียนการสอน อันแสดงถึงบทบาทและอัตลักษณ์ที่จะเป็นวิธีการส่งเสริมการพัฒนาการมีส่วนร่วมในโปรแกรมการรู้สารสนเทศ และยังได้เสนอแนะให้มีการกำหนดบทบาทในเรื่องการรู้สารสนเทศเป็นส่วนหนึ่งในการประเมินคุณภาพของการเลื่อนตำแหน่งของบรรณารักษ์อีกด้วย

หนังสือเล่มนี้จึงเป็นเรื่องที่จำเป็นสำหรับบรรณารักษ์ที่สอนเกี่ยวกับการรู้สารสนเทศควรจะได้อ่าน เพราะจะได้เข้าใจในหลายแง่มุมของการรู้สารสนเทศ รวมทั้งการประเมิน และวัฒนธรรมห้องสมุด ในแต่ละบทจะเป็นเอกลักษณ์ที่เน้นให้เห็นความสำคัญในบทบาทของบรรณารักษ์ต่อการเรียนการสอนในด้านการศึกษา ผู้เขียนทุกท่านพยายามกระตุ้นส่งเสริมให้ชุมชนมหาวิทยาลัยมีส่วนร่วมในความคิดริเริ่มใหม่ที่จะส่งผลต่ออนาคตของโปรแกรมการรู้สารสนเทศของสถาบันนั้น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- Association of College and Research Libraries. (2007). **Standards for proficiencencies for instruction librarian coordinators**. Retrieved July 16, 2013, from www.ala.org/acrl/standards/profstandards.
- Twork, M. (2012) Book Review of *Transforming information literacy programs: Intersecting frontiers of self, library culturs, and campus community*, **Journal of Information Literacy**, 6(2), pp. 151-152, Retrieved July 16, 2013, from <http://ojs.lboro.ac.uk/ojs/index.php/JIL/article/view/Br-V6-I2-2012-3152>.
- Zanin-Yost, A. (2013). *Transforming Information Literacy Programs: Intersecting Frontiers of Self, Library Culture, and Compus Community* ed. by Carroll Wetzel Wilkinson and Courtney Bruch (review). **Portal: Libraries and the Academy** 13(3), 328-329. Retrieved July 22, 2013. from Project MUSE database.